

Kaheksa tuhat lehekülge eestikeelset ajalugu

Just nii palju lehekülgi mahutavad ajalookultuuri ajakirja Tuna viiskümmend numbrit. Kui aga lisada juurde veel kaks trükivalgust näinud venekeelset ja ühe ingliskeelse erinumbri, siis läheneb kogumaht otsustavalt üheksa tuhandeni.

Kui Tuna 1998. aastal ilmuma hakkas, siis ei olnud nagu praegugi majanduslikult just kõige kiiduväärsemad päevad. Aga millegi väga vajaliku tegemiseks ei ole ei paremaid ega halvemaid aegu.

Viiekümnenda numbriga saab täis aeg, mil iga natukese tagant oli põhjust ära märkida järjekordset tähtpäeva ajakirja elus. See muutus ennustab loodetavasti pikka-pikka argipäeva, mis aga ei tähenda kaugeltki, nagu oleks ajakiri lõplikult valmis. Ajalooajakiri seda ju loomuldasa olla ei saagi, sest ajalugu jätkub – tänasest saab eilne, eilsest tunaeilne ja nii ajani, mil Tuna saab ise ajaloo uurimise objektiks.

Ajakirja elujõulisust tõestavad üha uued ja uued uued autorid. Kui tõlkeautorid ja publikatsioonid välja arvata, siis järgmise numbriga saab Tuna oma kolmesajanda autori.

Avanumbriga võrreldes on muutunud palju ja seda nii suurenemise kui ka vähenemise suunas. Vaid ajakirjanumbri maht on jäänud samaks. Rubriike on esimese numbriga kaheistkümmene asemel kuus ja väljaandjaid kuue asemel kolm. Samas on toimetuse kolleegium võrreldes algusega kasvanud kahekordseks ja seda välisteadlaste arvel, keda praegu on kolleegiumis Eesti omadega võrdselt.

Kõige esimesest kolleegiumist on järele jäänud kolm inimest – Enn Küng, Lea Kõiv ja Ivi Tomingas. Lahkutud on nii seoses arhiivielu reformimise ning tööfunktsioonide muutumisega kui ka isiklikel põhjustel. Paraku on kaks ajakirja alusepanijaist – Arvo Pesti ja Indrek Jürjo – me hulgast jäädavalt lahkunud. Arvo Pestil oli märkimisväärne osa selles, et ajakiri ei jäänud vaid ideeks, Indrek Jürjo oli üks neist, tänu kellele kasvas Tuna arvestatavaks teadusajakirjaks. Paraku on surm ajaloo lahutamatu osa, ja pole mõeldav ajalooajakirja number, milles seda teemat ei puudutataks. Teema ise murdis ennast otseselt sisse juba esimesse numbrisse. Äsja surnud Gustav Ränga elutööst sündis üks avanumbri olulisemaid käsitlusi ning üks autoritest, astronoom Heino Eelsalu suri vahetult pärast artikli üleandmist toimetusele.

Viimased seitse aastat oleme välja andnud Tuna artiklipreemiat. See on paaritu number ja kallutab hetkeks tasakaalu ühele või teisele poole. Küll valitses 2010. aastal Tuna laureaaside hulgas iseeneslikult üllatav sooline ja vanuseline tasakaal – kolm naist ja kolm meest, kolm kogenud ja kolm noort ajaloolast. Ja ei mingeid kvoote, elu selekteerib ise.

Kui otsida ühist esimese ja viiekümnenda numbriga vahel, siis mõlemal korral järgneb toimetaja sõnavõtule Ilmar Vene essee. Nii et Tuna on ühtaegu nii muutuv kui ka järjepidev. Ka Tuna otsesed tegijad on osaliselt vahetunud. Ühine tollastele ja praegustele on olnud see, et kõik on teinud oma tööd hingega. Tänatagu siinkohal neid, kelle nimesid enam Tuna siseküljelt ei leia – kunstnik Tõnu Soo, kujundaja Jaan Klõšeiko, toimetaja Velly Roots! Teisi tänab töö.

Muutunud on seegi, et kui esimestel aastatel ei olnud toimetusel oma tuba ega arvutitki, siis nüüdseks on Tuna toimetuse asunud kokku kahes majas ja kuues ruumis ning ajakiri on lugejatele kättesaadav ka elektrooniliselt. Peagi ilmub uus bibliograafia, mis käsitleb kõiki ajakirja pooltsadat numbrit ning sisaldab ka Jüri Kivimäe ülevaate ajakirja kohta.

Ott Raun